

O inflacji i finansach publicznych

Znak jakości przyznany CBOS przez
Organizację Firm Badania Opinii i Rynku na rok 2023

Fundacja Centrum Badania Opinii Społecznej
ul. Świętojerska 5/7, 00-236 Warszawa
e-mail: sekretariat@cbos.pl; info@cbos.pl
<http://www.cbos.pl>
(48 22) 629 35 69

W grudniu, w porównaniu z analogicznym miesiącem roku ubiegłego, ceny towarów i usług wzrosły o 16,6% wobec 17,5% w listopadzie. W obliczu wysokiego poziomu inflacji co kwartał badamy jej postrzeganie. W naszym styczniowym sondażu¹ zapytaliśmy, w jakim stopniu wzrost cen jest dla Polaków dotkliwy oraz jak w tym kontekście oceniane są działania rządu oraz Narodowego Banku Polskiego. Interesowało nas również, czy, zdaniem badanych, w obecnej sytuacji gospodarczej i finansowej należy ograniczyć wydatki państwa, bardziej efektywnie pozyskiwać fundusze unijne lub może podnosić podatki.

ODCZUWANIE INFLACJI

Inflacja jest silnie odczuwana przez Polaków. Obecnie blisko połowa badanych odczuwa skutki wzrostu cen w dużym stopniu (49%), a ponad jedna trzecia (35%) – w bardzo dużym stopniu. Natomiast w zdecydowanej mniejszości są osoby odczuwające je w niewielkim stopniu (15%) bądź w ogóle ich nieodczuwające (1%).

Zbliżone wyniki otrzymaliśmy kwartał temu, w październiku, gdy ostatni raz pytaliśmy o tę kwestię².

---

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (393) przeprowadzono w ramach procedury mixed-mode na reprezentatywnej imiennej próbie pełnoletnich mieszkańców Polski, wylosowanej z rejestru PESEL.

Każdy respondent wybierał samodzielnie jedną z metod:

- wywiad bezpośredni z udziałem ankietera (metoda CAPI),
- wywiad telefoniczny po skontaktowaniu się z ankieterem CBOS (CATI) – dane kontaktowe respondent otrzymywał w liście zapowiednim od CBOS,
- samodzielne wypełnienie ankiety internetowej (CAWI), do której dostęp był możliwy na podstawie loginu i hasła przekazanego respondentowi w liście zapowiednim od CBOS.

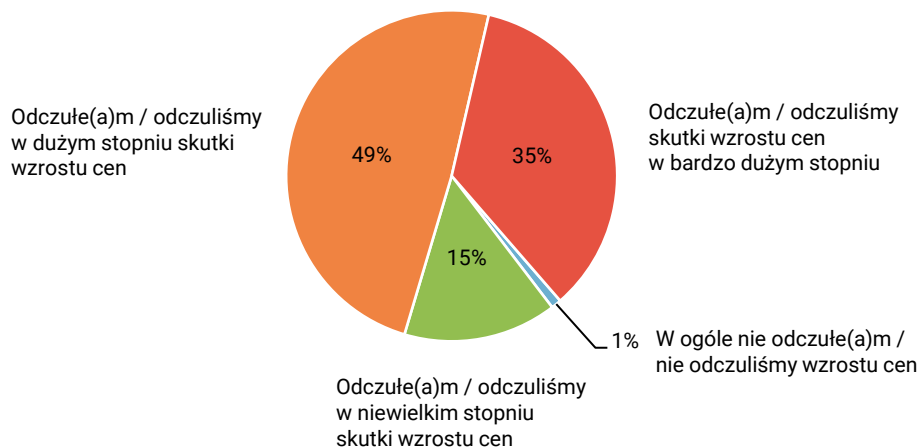
We wszystkich trzech przypadkach ankieta miała taki sam zestaw pytań oraz strukturę. Badanie zrealizowano w dniach od 9 do 22 stycznia 2023 roku na próbie liczącej 1028 osób (w tym: 59,5% metodą CAPI, 21,8% – CATI i 18,7% – CAWI).

CBOS realizuje badania statutowe w ramach opisanej wyżej procedury od maja 2020 roku, w każdym przypadku podając proporcję wywiadów bezpośrednich, telefonicznych i internetowych.

² Zob. komunikat CBOS „Jak Polacy radzą sobie z inflacją”, listopad 2022 (oprac. M. Omyła-Rudzka).

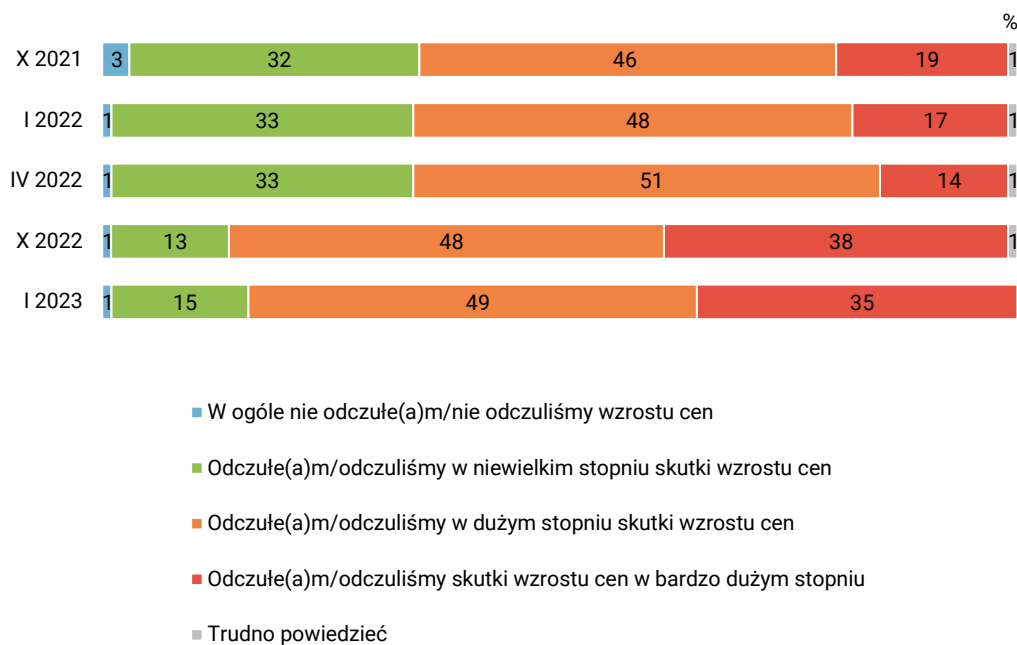
CBOS

RYS. 1. Jak Pan(i) ocenia, w jakim stopniu wzrost cen jest odczuwany w Pana(i) gospodarstwie domowym?

CBOS

RYS. 2. Jak Pan(i) ocenia, w jakim stopniu wzrost cen jest odczuwany w Pana(i) gospodarstwie domowym?

Podstawa procentowania w pomiarach od X 2021 do IV 2022 była nieco inna (wyłączone były bardzo nieliczne osoby, które nie zauważyły wzrostu cen). Ze względu na powszechność odczuwania wzrostu cen wyniki poszczególnych pomiarów można ze sobą zestawiać i porównywać.

Wzrost cen jest silniej odczuwany przez osoby znajdujące się w trudniejszej sytuacji materialnej. Badani mniej zadowoleni z warunków materialnych swoich gospodarstw domowych częściej deklarują, że odczuwają skutki wzrostu w bardzo dużym stopniu, a rzadziej – że w niewielkim. Ponadto respondenci z gospodarstw domowych o niższych dochodach *per capita*, nieprzekraczających 1999 zł, częściej niż ci o wyższych dochodach na osobę deklarują odczuwanie skutków wzrostu cen w dużym lub bardzo dużym stopniu (92% osób o dochodach *per capita* do 1499 zł oraz 89% badanych o dochodach *per capita* od 1500 zł do 1999 zł).

TABELA 1

Ocena własnych warunków materialnych	Jak Pan(i) ocenia, w jakim stopniu wzrost cen jest odczuwany w Pana(i) gospodarstwie domowym?			
	W ogóle nie odczułem / nie odczuliśmy wzrostu cen	Odczułem(a) / odczuliśmy w niewielkim stopniu skutki wzrostu cen	Odczułem(a) / odczuliśmy w dużym stopniu skutki wzrostu cen	Odczułem(a) / odczuliśmy skutki wzrostu cen w bardzo dużym stopniu
w procentach				
Złe	0	1	26	73
Średnie	1	8	51	40
Dobre	2	25	52	21

OCENA DZIAŁAŃ RZĄDU I NARODOWEGO BANKU POLSKIEGO

Oceny polityki rządu w zakresie łagodzenia wzrostu cen i jego skutków dla obywateli są dosyć niejednoznaczne. Znaczna część badanych uważa, że działania rządu przyczyniają się do łagodzenia wzrostu cen i jego skutków dla obywateli (42%), w tym 15% uważa, że w dużym stopniu. Co siódmy respondent sądzi, że nie mają one większego znaczenia (14%), a niemała część ankietowanych jest zdania, że raczej przyczyniają się do pogłębiania inflacji (37%). Opinie na ten temat praktycznie nie zmieniły się w ciągu ostatnich trzech miesięcy.

RYS. 3. Czy działania rządu przyczyniają się do łagodzenia wzrostu cen i jego skutków dla obywateli?

Opinie na ten temat zależne są przede wszystkim od poglądów politycznych oraz preferencji partyjnych. Respondenci identyfikujący się z prawicą (69%) oraz sympatycy Prawa i Sprawiedliwości (84%) w większości sądzą, że działania urzędującego gabinetu przyczyniają się do łagodzenia wzrostu cen i jego skutków. Z kolei ankietowani o poglądach lewicowych i centrowych, a także popierający ugrupowania opozycyjne lub o niesprecyzowanych preferencjach partyjnych oraz bierni politycznie w mniejszości pozytywnie oceniają działania rządu w tym obszarze.

TABELA 2

Na kandydata której partii/bloku partii głosował(a)by Pan(i) w wyborach do Sejmu?	Czy działania rządu przyczyniają się do łagodzenia wzrostu cen i jego skutków dla obywateli?			
	Tak**	Nie, nie mają znaczenia	Nie, przyczyniają się raczej do pogłębiania inflacji	Trudno powiedzieć
	w procentach			
Prawo i Sprawiedliwość	84	6	3	7
Polska 2050 Szymona Hołowni	31	13	53	4
Koalicja Obywatelska	16	14	69	2
Konfederacja Wolność i Niepodległość	14	16	68	2
Lewica*	11	14	75	0
Niezdecydowani, na kogo głosować	38	12	39	10
Niegłosujący	37	21	34	9

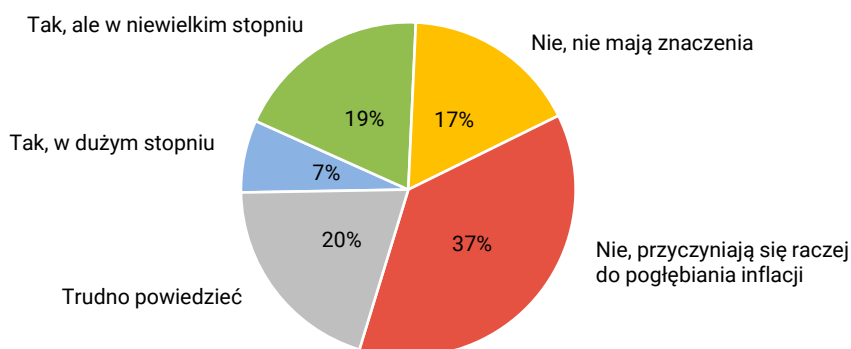
* Uwaga: niewielka liczebność elektoratu w badanej próbie

** Połączono odpowiedzi „Tak, w dużym stopniu” oraz „Tak, ale w niewielkim stopniu”

Opinie na temat działań Narodowego Banku Polskiego w zakresie łagodzenia wzrostu cen są również podzielone, niemniej jednak są one mniej korzystne niż w przypadku rządu. Pozytywne oceny formułuje mniej więcej co czwarty badany (26%), 17% uważa, że działania NBP nie mają większego znaczenia, a więcej niż co trzeci (37%) jest zdania, że jego działania przyczyniają się raczej do pogłębiania inflacji. Niemała część badanych nie ma sprecyzowanego zdania na ten temat (20%).

CBOS

RYS. 4. Czy działania Narodowego Banku Polskiego (NBP) przyczyniają się do łagodzenia wzrostu cen?

Postrzeganie działań Narodowego Banku Polskiego w tym obszarze jest również zależne od poglądów i inklinacji politycznych. Częściej niż pozostali pozytywnie oceniają je respondenci identyfikujący się z prawicą (45%), a w potencjalnych elektoratach partyjnych – zwolennicy partii rządzącej (56%). Wśród osób o orientacji lewicowej i centrowej, a także popierających ugrupowania opozycyjne oraz ankietowanych niemających sprecyzowanych preferencji partyjnych i biernych politycznie, oceniający je pozytywnie należą do zdecydowanej mniejszości.

TABELA 3

Na kandydata której partii/bloku partii głosował(a)by Pan(i) w wyborach do Sejmu?	Czy działania Narodowego Banku Polskiego (NBP) przyczyniają się do łagodzenia wzrostu cen?			
	Tak**	Nie, nie mają znaczenia	Nie, przyczyniają się raczej do pogłębiania inflacji	Trudno powiedzieć
w procentach				
Prawo i Sprawiedliwość	56	10	11	23
Konfederacja Wolność i Niepodległość	24	18	47	12
Polska 2050 Szymona Hołowni	16	14	61	9
Koalicja Obywatelska	12	13	68	8
Lewica*	11	27	59	3
Niezdecydowani, na kogo głosować	15	13	36	35
Niegłosujący	17	28	31	24

* Uwaga: niewielka liczebność elektoratu w badanej próbie

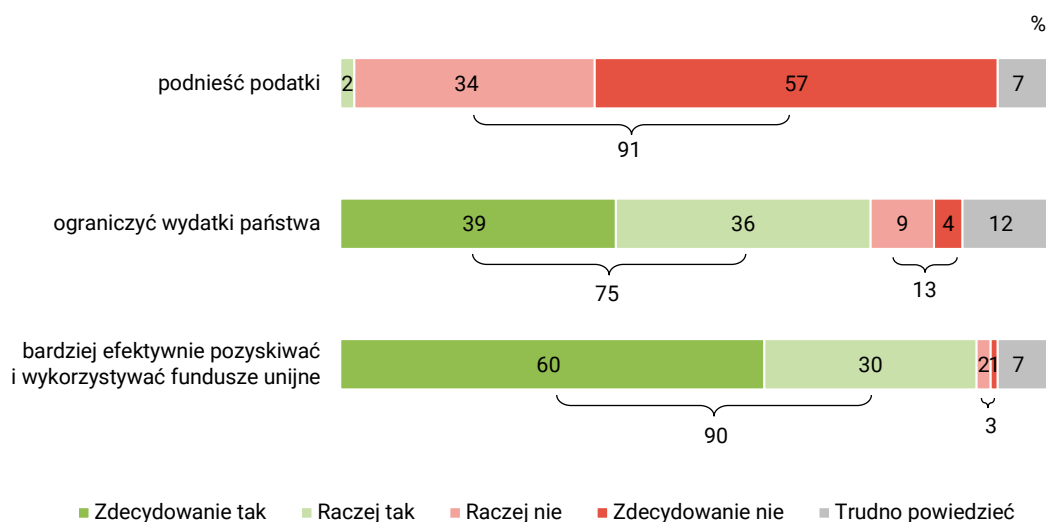
** Połączono odpowiedzi „Tak, w dużym stopniu” oraz „Tak, ale w niewielkim stopniu”

POSTRZEGANIE FINANSÓW PAŃSTWA

Zapytaliśmy badanych, jakie działania, ich zdaniem, należy podjąć w obecnej sytuacji gospodarczej i finansowej kraju. Ogromna większość ankietowanych uważa, że należy bardziej efektywnie pozyskiwać i wykorzystywać fundusze unijne (90%), w tym ponad połowa wyraża swoje stanowisko w zdecydowany sposób (60%). Wyraźna większość opowiada się też za ograniczeniem wydatków państwa (75%), przy czym w zdecydowany sposób – mniejszość (39%). Prawie nikt w obecnej sytuacji nie popiera podnoszenia podatków (2%), ogromna większość jest temu przeciwna (91%).

CBOS

RYS. 5. Czy w obecnej sytuacji gospodarczej i finansowej kraju należy:

We wszystkich analizowanych grupach społeczno-demograficznych dominuje przekonanie, że w obecnej sytuacji politycznej kraju należy bardziej efektywnie pozyskiwać i wykorzystywać fundusze unijne. Można jednak zauważyć, że w sposób zdecydowany jest ono rzadziej wyrażane przez identyfikujących się z prawicą (53%), a w potencjalnych elektoratach partyjnych – przez zwolenników Konfederacji (44%), a w dalszej kolejności – Prawa i Sprawiedliwości (48%) .

TABELA 4

Na kandydata której partii/bloku partii głosował(a)by Pan(i) w wyborach do Sejmu?	Czy w obecnej sytuacji gospodarczej i finansowej kraju należy bardziej efektywnie pozyskiwać i wykorzystywać fundusze unijne?				
	Zdecydowanie tak	Raczej tak	Raczej nie	Zdecydowanie nie	Trudno powiedzieć
	w procentach				
Koalicja Obywatelska	86	12	1	1	0
Polska 2050 Szymona Hołowni	85	13	2	0	0
Lewica*	81	19	0	0	0
Prawo i Sprawiedliwość	48	38	3	1	10
Konfederacja Wolność i Niepodległość	44	37	6	6	8
Niezdecydowani, na kogo głosować	58	32	1	0	8
Niegłosujący	49	36	2	2	11

* Uwaga: niewielka liczebność elektoratu w badanej próbie

Opinie na temat konieczności ograniczenia przez państwo wydatków również zależne są przede wszystkim od poglądów politycznych i preferencji partyjnych. Za ograniczeniem wydatków państwa najsilniej opowiadają się osoby o poglądach lewicowych (87%), a w elektoratach partyjnych – zwolennicy Koalicji Obywatelskiej (90%) oraz Polski 2050 Szymona Hołowni (90%), przy czym sympatycy Koalicji Obywatelskiej częściej wyrażają swoje stanowisko w sposób zdecydowany (66%). Biorąc pod uwagę inne charakterystyki społeczno-demograficzne można zauważyć, iż za ograniczeniem wydatków państwa częściej opowiadają się respondenci w wieku 25–34 lata (86%), mieszkańcy największych miast (84%), absolwenci wyższych uczelni (81%) oraz respondenci o najwyższych dochodach *per capita* wynoszących co najmniej 4000 zł (86%).

TABELA 5

Na kandydata której partii/bloku partii głosował(a)by Pan(i) w wyborach do Sejmu?	Czy w obecnej sytuacji gospodarczej i finansowej kraju należy ograniczyć wydatki państwa?				
	Zdecydowanie tak	Raczej tak	Raczej nie	Zdecydowanie nie	Trudno powiedzieć
	w procentach				
Koalicja Obywatelska	66	24	4	2	4
Polska 2050 Szymona Hołowni	46	44	2	2	6
Konfederacja Wolność i Niepodległość	45	39	10	2	4
Lewica*	44	36	6	3	11
Prawo i Sprawiedliwość	19	38	18	6	20
Niezdecydowani, na kogo głosować	36	38	9	5	11
Niegłosujący	38	38	7	2	14

* Uwaga: niewielka liczebność elektoratu w badanej próbie

We wszystkich analizowanych grupach społeczno-demograficznych respondenci uważający, że w obecnej sytuacji należy podnieść podatki, należą do zdecydowanej mniejszości. Najsilniej zdecydowany sprzeciw wyrażają identyfikujący się z centrum (64%), a w elektoratach największych partii politycznych – badani popierający Konfederację (71%).

TABELA 6

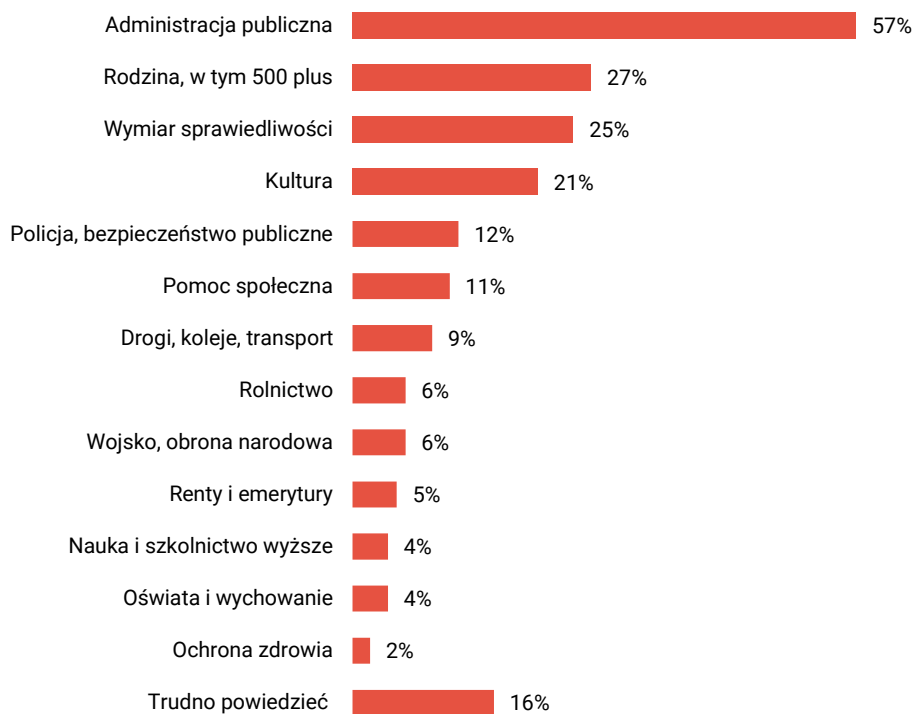
Na kandydata której partii/bloku partii głosował(a)by Pan(i) w wyborach do Sejmu?	Czy w obecnej sytuacji gospodarczej i finansowej kraju należy podnieść podatki?				
	Zdecydowanie tak	Raczej tak	Raczej nie	Zdecydowanie nie	Trudno powiedzieć
	w procentach				
Konfederacja Wolność i Niepodległość	0	2	24	71	4
Polska 2050 Szymona Hołowni	0	4	31	62	4
Koalicja Obywatelska	1	5	29	60	5
Prawo i Sprawiedliwość	0	1	43	48	8
Lewica*	3	8	43	41	5
Niezdecydowani, na kogo głosować	0	1	30	62	7
Niegłosujący	0	2	31	58	8

* Uwaga: niewielka liczebność elektoratu w badanej próbie

Zapytaliśmy badanych, w jakich obszarach szukaliby oszczędności, gdyby konieczne okazało się ograniczenie wydatków państwa. Ankietowani mogli wybrać maksymalnie trzy dziedziny.

CBOS

RYS. 6. Gdyby konieczne okazało się ograniczenie wydatków państwa, to w jakich obszarach należy szukać oszczędności?

Odsetki nie sumują się do 100%, gdyż respondenci mogli wybrać więcej niż jedną odpowiedź

W sytuacji ograniczenia wydatków państwa Polacy szukaliby oszczędności przede wszystkim w wydatkach na administrację publiczną (57%), a w następnej kolejności, znacznie już rzadziej ograniczaliby wydatki na wsparcie rodzin, w tym 500 plus (27%), wymiar sprawiedliwości (25%) oraz kulturę (21%). Więcej niż co dziesiąty byłby skłonny zredukować wydatki na policję, bezpieczeństwo publiczne (12%) oraz pomoc społeczną (11%). Polacy nie chcą natomiast ograniczać wydatków na ochronę zdrowia, oświatę i wychowanie oraz na naukę i szkolnictwo wyższe. Dziedziny te wskazywane były najrzadziej (2%-4%).

Osoby, które zadeklarowały, że w obecnej sytuacji gospodarczej i finansowej kraju należy ograniczyć wydatki państwa, nieco częściej niż ogół badanych były zdania, że w razie potrzeby należy ograniczyć wydatki na administrację publiczną (61%) oraz na wsparcie rodzin, w tym 500 plus (32%).

CBOS

RYS. 7. Gdyby konieczne okazało się ograniczenie wydatków państwa, to w jakich obszarach należy szukać oszczędności?

ODPOWIEDZI OSÓB UWAŻAJĄCYCH, ŻE NALEŻY OGRANICZYĆ WYDATKI PAŃSTWA (N=773)

Odsetki nie sumują się do 100%, gdyż respondenci mogli wybrać więcej niż jedną odpowiedź

W prawie wszystkich analizowanych grupach społeczno-demograficznych przeważa przekonanie, że w pierwszej kolejności należy ograniczać wydatki na administrację publiczną. Pewnym wyjątkiem są tu najmłodszy respondenci, w wieku 18–24 lata oraz uczniowie i studenci, którzy w pierwszej kolejności ograniczaliby wsparcie rodzin, w tym 500 plus. Opinie na ten temat w pewnej mierze zależą od poglądów politycznych i preferencji partyjnych. Osoby identyfikujące się z lewicą wyraźnie częściej niż pozostałe opowiadają się ograniczeniem wydatków na wsparcie rodzin, w tym na 500 plus (45%), a najrzadziej za takim rozwiązaniem opowiadają się respondenci utożsamiający się z prawicą (17%).

W potencjalnych elektoratach partyjnych zwolennicy partii rządzącej znacznie rzadziej niż popierający ugrupowania opozycyjne uważają, że w razie konieczności należałoby ograniczyć wydatki na rodzinę, a także na renty i emerytury oraz rolnictwo.

TABELA 7

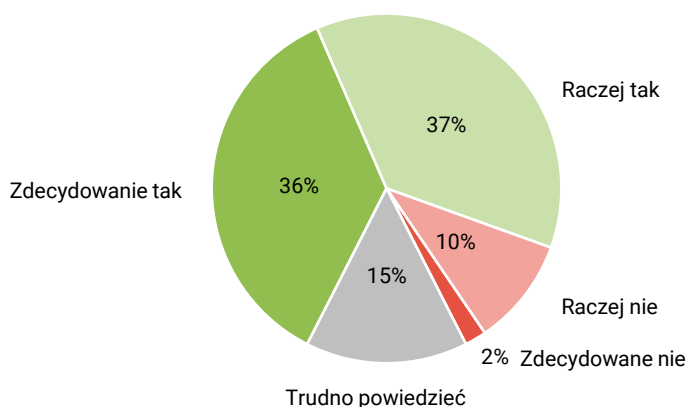
Gdyby konieczne okazało się ograniczenie wydatków państwa, to w jakich obszarach należy szukać oszczędności?	Na kandydata której partii/bloku partii głosował(a)by Pan(i) w wyborach do Sejmu?						
	Prawo i Sprawiedliwość	Koalicja Obywatelska	Konfederacja Wolność i Niepodległość	Polska 2050 Szymona Hołowni	Lewica*	Niezdecydowani, na kogo głosować	Niegłosujący
	procentowanie w kolumnach						
Drogi, koleje, transport	9	4	12	11	22	11	9
Nauka i szkolnictwo wyższe	7	5	1	4	0	4	3
Rolnictwo	3	7	7	6	10	7	6
Administracja publiczna	56	68	62	73	50	52	52
Wojsko, obrona narodowa	3	8	6	2	9	7	8
Policja, bezpieczeństwo publiczne	9	12	13	8	21	11	13
Renty i emerytury	1	6	7	6	5	7	3
Wymiar sprawiedliwości	23	28	30	26	29	24	28
Ochrona zdrowia	2	2	1	0	0	2	5
Oświata i wychowanie	6	3	3	3	0	5	3
Pomoc społeczna	10	11	27	10	5	13	9
Rodzina, w tym 500 plus	6	46	51	31	59	28	21
Kultura	24	13	22	25	10	24	23
Trudno powiedzieć	22	9	4	10	7	14	22

* Uwaga: niewielka liczebność elektoratu w badanej próbie

Zdecydowana większość badanych uważa, że pieniądze z Krajowego Planu Odbudowy będą miały istotny wpływ na sytuację gospodarczą i finansową w kraju (73%), w tym więcej niż co trzeci (36%) jest o tym zdecydowanie przekonany. Relatywnie niewielu (12%) jest przeciwnego zdania.

CBOS

RYS. 8. Czy pieniądze z Krajowego Planu Odbudowy będą miały istotny wpływ na sytuację gospodarczą i finansową w kraju czy też nie?

Pogląd, że pieniądze z KPO będą miały istotny wpływ na sytuację w kraju, zdecydowanie przeważa we wszystkich analizowanych grupach społecznych. Opinie na ten temat zależne są od preferencji partyjnych i poglądów politycznych.

Uwzględniając poglądy polityczne mierzone na osi lewica-centrum-prawica zauważyć można, że wprawdzie zwolennicy lewicy nieco rzadziej (74%) niż prawicy (79%) lub centrum (79%) wyrażają przekonanie o istotnym wpływie pieniędzy z KPO na sytuację w kraju, lecz odsetek zdecydowanie przekonanych o ich dużym znaczeniu dla kondycji gospodarki jest wśród nich większy niż wśród pozostałych.

TABELA 8

Poglądy polityczne	Czy pieniądze z Krajowego Planu Odbudowy będą miały istotny wpływ na sytuację gospodarczą i finansową w kraju czy też nie?				
	Zdecydowanie tak	Raczej tak	Raczej nie	Zdecydowanie nie	Trudno powiedzieć
	w procentach				
Lewica	45	29	10	3	12
Centrum	36	43	9	1	10
Prawica	39	40	9	2	11
Trudno powiedzieć	22	27	16	2	33

W potencjalnych elektoratach stosunkowo najsilniej przekonanie o znacznym wpływie pieniędzy z KPO na kondycję gospodarki wyrażają zwolennicy Koalicji Obywatelskiej (62% zdecydowanie przekonanych), zaś najsłabiej – Konfederacji (24%). Generalnie opinie sympatyków Konfederacji są w tej sprawie dosyć podzielone, natomiast wśród badanych popierających pozostałe ugrupowania, osób o niesprecyzowanych poglądach politycznych oraz biernych politycznie przekonanie o istotnym wpływie pieniędzy z KPO na sytuację kraju zdecydowanie przeważa nad poglądem, że nie mają one znaczenia.

TABELA 9

Na kandydata której partii/bloku partii głosował(a)by Pan(i) w wyborach do Sejmu?	Czy pieniądze z Krajowego Planu Odbudowy będą miały istotny wpływ na sytuację gospodarczą i finansową w kraju czy też nie?				
	Zdecydowanie tak	Raczej tak	Raczej nie	Zdecydowanie nie	Trudno powiedzieć
	w procentach				
Koalicja Obywatelska	62	26	6	0	6
Polska 2050 Szymona Hołowni	55	28	4	0	13
Prawo i Sprawiedliwość	39	44	5	1	11
Lewica*	37	29	18	5	11
Konfederacja Wolność i Niepodległość	24	24	36	4	12
Niezdecydowani, na kogo głosować	26	37	10	1	26
Niegłosujący	22	43	12	3	20

* Uwaga: niewielka liczebność elektoratu w badanej próbie

***

Podobnie jak przed kwartałem zdecydowana większość Polaków w dużym lub bardzo dużym stopniu odczuwa inflację. Zbliżone do zarejestrowanych w październiku są także oceny działań rządu w zakresie łagodzenia wzrostu cen i jego skutków dla obywateli. Znaczna część Polaków ocenia je pozytywnie, jednak wielu jest przeciwnego zdania.

Odnosząc się do obecnej sytuacji gospodarczej i finansowej kraju, Polacy oczekują przede wszystkim bardziej efektywnego pozyskiwania funduszy unijnych, a w dalszej kolejności – ograniczania wydatków państwa. Natomiast ewentualne podnoszenie podatków spotyka się dużym sprzeciwem. Badani wiążą duże nadzieje z Krajowym Planem Odbudowy, z którego pieniądze, zdaniem zdecydowanej większości, będą miały istotny wpływ na sytuację gospodarczą i finansową kraju. Gdyby konieczne okazało się ograniczenie wydatków państwa, Polacy w pierwszej kolejności szukaliby oszczędności w wydatkach na administrację publiczną, a w dalszej kolejności, już dużo rzadziej, ograniczyliby wydatki na wsparcie rodzin, wymiar sprawiedliwości oraz na kulturę.

Opracowała

Małgorzata Omyła-Rudzka